

Державна архівна служба України

Миколаївська обласна державна
адміністрація

Державний архів
Миколаївської області

ПРОТОКОЛ ЗАСІДАННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ РАДИ

22.02.2020 № 2

м. Миколаїв

Голова – Колесник Н.А.

Секретар – Мельник М.О.

Присутні члени науково-методичної ради: Климова Л.С., Котляр Ю.В., Кузьменко Н.В., Пікуль Г.Б., Сидоренко А.І., Тригуб О.П., Федорович О.В., Хозяшева Г.І.

Порядок денний:

1. Розгляд та затвердження експозиційного плану документальної онлайн-виставки «Очаківська міська ратуша».

Доповідає: Мельник М.О.

2. Розгляд та схвалення текстів доповідей «Єврейські школи на території Миколаївського округу у 20-х роках ХХ ст.», «Вчителі Миколаївського двокласного початкового єврейського училища», «Вилучення цінностей у єврейських синагогах та молитовних будинках Миколаївщини 1922 року» для участі у Х міжнародній науково-практичній конференції «Історичні мідраші Північного Причорномор'я».

Доповідає: Мельник М.О.

1. СЛУХАЛИ:

Мельник М.О. – начальника відділу інформації та використання документів, секретаря науково-методичної ради.

Доповідач зазначила, що нею підготовлено документальну онлайн-виставку «Очаківська міська ратуша», котру планується оприлюднити на офіційному вебсайті держархіву області.

Експозиційний план виставки додається.

ВИСТУПИЛИ:

Сидоренко А.І. – доцент кафедри діловодства та інформаційних систем Миколаївської філії Київського Національного університету культури і мистецтв, к. п. н.

Виступаюча зазначила, що Очаківська міська ратуша – становий орган місцевого самоврядування та судова інстанція – була створена наприкінці ХVІІІ ст., 1802 року була ліквідована та створена знов у серпні 1809 року. Займалась стягненням податків, зарахуванням та виключенням жителів міста з різних станів, проведенням рекрутських наборів, судовими

справами. Очолювалась бургомістром. Ліквідована згідно з указом Сенату від 13 квітня 1866 року.

До експозиційного плану виставки включено 28 документів з фонду «Очаківська міська ратуша» (ф. 279), а саме: присуди міщан м. Очаків, рапорти міського старости, протоколи засідань присутствія ратуші, документи з оприбуткування податей, отриманих від міщан, а також документи з особового складу ратуші.

Запропонувала затвердити експозиційний план документальної онлайнної виставки «Очаківська міська ратуша» та рекомендувати для оприлюднення на офіційному вебсайті держархіву області.

ВИРШИЛИ:

1.1. Затвердити експозиційний план документальної онлайнної виставки «Очаківська міська ратуша» та рекомендувати для оприлюднення на офіційному вебсайті держархіву області.

2. СЛУХАЛИ:

Мельник М.О. – начальника відділу інформації та використання документів, секретаря науково-методичної ради.

Доповідач зазначила, що для участі у X міжнародній науково-практичній конференції «Історичні мідраші Північного Причорномор'я» співробітниками відділу інформації та використання документів підготовлено тексти доповідей «Єврейські школи на території Миколаївського округу у 20-х роках XX ст.» (автор Крикалова І.В.), «Вчителі Миколаївського двокласного початкового єврейського училища» (автор Іванова Г.А.), «Вилучення цінностей у єврейських синагогах та молитовних будинках Миколаївщини 1922 року» (автор Мельник М.О.).

Тексти доповідей додаються.

ВИСТУПИЛИ:

Кузьменко Н.В. – заступник директора держархіву, начальник відділу обліку, зберігання та довідкового апарату.

Виступаюча зазначила, що у 1920-х рр. в Україні впроваджувалася концепція українізації, яка передбачала розвиток не лише української нації, а й представників національних меншин, котрі проживали на території України, зокрема євреїв. Серед заходів з реалізації прав національних меншин передбачалося створення навчальних закладів з рідною мовою викладання.

Доповідь «Єврейські школи на території Миколаївського округу у 20-х роках XX ст.» містить інформацію про створення та діяльність на території м. Миколаїв та районах Миколаївського округу навчальних закладів з єврейською мовою викладання, забезпечення їх підручниками та літературою, укладеною єврейською мовою.

У доповіді надано відомості про кількість єврейського населення на території округи, інформацію про кожну трудову єврейську школу: кількість класів, учнів та вчителів, наявність бібліотек, підручників та наочного приладдя, а також дані про особовий склад викладачів.

Запропонувала схвалити текст доповіді «Єврейські школи на території Миколаївського округу у 20-х роках XX ст.» та рекомендувати для участі у X міжнародній науково-практичній конференції «Історичні мідраші Північного Причорномор'я».

Тригуб О.П. – завідувач кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Чорноморського державного університету ім. Петра Могили, д.і.н.

Виступаючий зазначив, що Миколаївське двокласне початкове єврейське училище було створене 1890 року і розміщувалося у будинку № 21 по вул. Адміральська у м. Миколаїв. Училище було єдиним казенним єврейським навчальним закладом в межах Миколаївського градоначальства. У навчальних програмах, поряд з єврейською мовою, єврейською та біблійною історією, були російська та німецька мови, гуманітарні та природничі дисципліни. Загальноосвітні предмети викладалися російською мовою, єврейські предмети – єврейською.

Училище мало 3 основних відділення та 2 підготовчих класи, термін навчання складав 5 років, у 1917-1918 навчальному році було введено 6-й рік навчання. Училище діяло до 1920 року, коли було ліквідоване під час загальної реорганізації системи освіти.

Доповідь, укладена на підставі документів фонду «Миколаївське казенне двокласне початкове єврейське чоловіче училище» (ф. 129), містить відомості біографічного характеру про викладачів училища: вік, освіту, трудовий стаж, нагороди, членів родини та ін.

Запропонував схвалити текст доповіді «Вчителі Миколаївського двокласного початкового єврейського училища» та рекомендувати для участі у X міжнародній науково-практичній конференції «Історичні мідраші Північного Причорномор'я».

Климова Л.С. – молодший науковий співробітник відділу організаційної, режимно-секретної роботи та управління персоналом.

Виступаюча зазначила, що 1922 року на території сучасної Миколаївщини відбулося перше вилучення більшовицькою владою церковного майна. Голод 1921-1923 рр. став приводом для конфіскації державою у храмах всіх конфесій предметів з коштовних металів та каміння. Постановою ВУЦВК від 14 березня 1922 року «Про передачу цінностей до фонду допомоги голодуючим» було рекомендовано місцевим радам у місячний термін вилучити з церковного майна коштовні предмети з платини, золота, срібла, слонової кістки, дорогоцінних каменів, а також визначено міру покарання за переховування церковного майна.

Доповідь містить інформацію про перший етап секуляризації: вилучення срібла у синагогах та єврейських молитовних будинках у містах Миколаїв, Очаків та Нова Одеса, єврейській колонії Єфінгар у травні-липні 1922 року, описано вилучені предмети, надано відомості про їх вагу.

Запропонувала схвалити текст доповіді «Вилучення цінностей у єврейських синагогах та молитовних будинках Миколаївщини 1922 року» та рекомендувати для участі у X міжнародній науково-практичній конференції «Історичні мідраші Північного Причорномор'я».

ВИРІШИЛИ:

2.1. Схвалити тексти доповідей «Єврейські школи на території Миколаївського округу у 20-х роках ХХ ст.», «Вчителі Миколаївського двокласного початкового єврейського училища», «Вилучення цінностей у єврейських синагогах та молитовних будинках Миколаївщини 1922 року» та рекомендувати для участі у X міжнародній науково-практичній конференції «Історичні мідраші Північного Причорномор'я».

Голова

Наталія КОЛЕСНИК

Секретар

Марина МЕЛЬНИК